

2 QUARTOS
CADA VIATJE.

2 QUARTOS
CADA VIATJE.

EL PONTON

PERIODICH MES CUHENT QUE UN VITCHO.

Redacció y Administració, Arch del Teatro, 21 y 23.

Lo de dalt à baix.

No hi ha res al mon que m' engresqui tant com la roda de la fortuna, ó 'ls catufols de una cinia.

Dèu Nostre Sényor que tot ho vén, déu ferse uns tips de riure al contemplar los capigrells del mon, que n' hi há per ofegarse à copia de contorsions.

Los que ahí eran à dalt, avuy son à baix, demà qui sap ahont serán, y rodí la bola!

Quáns n' hi há que trobantse avuy richs y felissos, fumant bons cigarros, vestint com uns princeps, tenint medis per no planye 's res, demà anirán tronats, fumant burillas, tenint mes fret que capa y mes forats al pantalon que pedassos per taparlos.

Per això basta la perdua de un bon destino, una jugada de bolsa, un bombardeig que ensorri las cases que donan la renda per viure, ó qualsevol altre cosa per l' istil.

Y lo que sucseheix à un home, succeheix à molts; lo que l' hi passa à un individuo, l' hi passa à una colectivitat, porque hi há interessos tantilligats entre si que la perdua de l' un, significa la de tots los altres.

Llavors de las caixas de crèdit, quebrava una caixa, las altres quedavan coixas, los imponents, impotents per cobrar y pagar sos compromisos; la quiebra de l' un portava la del altre y aixís successivament.

Pero això ab res se nota de tal manera com en la política.

Dos anys endarrera, migjals y esgroguebits per la miseria llansavan sos badalls en terra estranya, alguns homes allunyats de sa patria per qüestions polítiques. Allí vivian del millor modo que podian, y si no hagués sigut l' esperança de mes felissos temps, tal

volta ni res los hauria quedat pera donar en son dia los vivas necessaris à la soberania del poble.

Altres omplian los culs de las presons, fastidiats de la vida y ab las mateixas esperansas que 'ls primers.

L' únic distint era la forma, l' essència la mateixa.

Je que 'm figuro 'l país com una figuera, que tè no mes que una figa, 'ls veys tot sovint anar-se'n à la soca y sorollarla per veure si per una de aquellas casualitats podian fer-la caure y tomarla ab la boca.

Pero la figa era verda y no queya. Al soroll que feyan las fullas corria 'l guarda y 'ls treya d' allí.

Això 'u eren una, dos, tres, quatre y mes vegadas, fins que un dia la figa madura, y al moure la soca, caygué del brancalló.

Llavors tot eran bocas pera arreplegarla; los homes del progrés pogueren culliria, y com que eran progressistas, avuy mes endavant que ahí, y demà mes endavant que avuy. Aquest era son lema.

Dels poder als destinos no hi ha mes que un pas; dels destinos als quartos un altre; dels quartos al goig, un altre; pero del goig à la tristesa no mes n' hi ha mig.

Aixís ahí 'ls vegerem omplirse los brassos d' estrelletes y galons los pits de creus y medalla, lo ventre de turrons y rinchs menjars. Al cap de poch temps ja semblavan senyors; gastavan guants per tot dia, que tot sovint tiravan per la cara del poble; y mes lluhents que un sombrero de felpa, cada crit de *viva la llibertat* que aixecavan en l' ayre, seyan tremolar als republicans, talment com si tinguessin lo ball de San Vito mes pronunciat que tenir-se puga.

Pero.... avuy.... ¿Qué tal? ¿Com los ve-yém?

Ab una cara mes llarga y prima que una I y fent lo mateix que certs homes quan son convidats à un bon dinar que s' atipan fins que ja perdan lo gust, y llavors sabentlos hi gréu deixar res sobre la taula, se omplen las butxacas, lo mocador y 'l sombrero ab tot lo que podan arreplegar, ja que no han pogut omplir gens mes lo ventre. Després l' endemà, ab los ulls mig acucats y una bocassa mes llorda que 'l seu cap, se trovan allò y s' ho menjan ab verdader dalit.

Son los últims restos, los sensibles recorts de una felicitat perduda; lo que 'l dia avans haurien deixat sobre la taula, y 'l dia després s' haurien recordat de tanta deixadesa.

[Pobres progressistas! Ells ho han fet tot y ells son los que gosan menos. Han aixecat la llebra, l' han ferida y un altre l' arreplega. Avans tenian quatre o cinch membres al ministeri; avuy no n' hi tenen mes que dos à mes de la trista esperansa de no tenirni ni un; aixís que las coses s' arreglin una mica.

Llavors quan desde baix contemplaran lo candelero ab un altre cirí que no sera 'l seu [quàntas llàgrimas d' arrepentiment!] quins cops que s' donaran al pit! [Capassos son d' esbotzarse 'ls à trompadas!]

Y no podrán cridar «viva la llibertat», ni tocar l' himno de Riego; haurán d' anar à l' estranger à celebrar sos festius tés, sens que 'ls quedí res mes que tornar à la figuera à veure si la figa està madura.

Y tornaran los cops de pedra del guarda, y las fugidas; y las imprentas farán d' amagat lo «Boletín revolucionario»; y 's tornaran à dar proclamas; y 's prometrà 'l reynat de la justicia y la igualtat de la lley; y s' aboli-

SEGONA PART.
(Original meva.)

Envials enhoramala; pero ves'os à buscar; i vés parlant dels drets del poble, y procurals 'hi arrancar; vés dihenlos reys de fira, que bè prou que 't firaran, ves mirantlos si son negres si son negres ó son blanxs, Lo cert es que 'ls reys venen montats en llurs caballs... Si, Victor, si que venen; mes ja se 'n tornaran.

Posa al balcó la sabata pòsathí tū si per cas mira bè si 'l rey que passa qualche cosa 't deixara. Tant si 't deixam com no 't deixam no 'u arribis à duptar, recordat que tú mateix vas anarlos à buscar.

Recordas? Los Reys venen montats en llurs caballs... Si, Victor, si que venen; mes ja se 'n tornaran.

Si t' hi deixan ets monàrquich, y si no repùblica, això es la millor política y es això una gran vritat. Creu en ells si menjá 't donan, y sino, mora 't de fam; fuig d' Espanya quan ells fugin y al datrás, sempre al datrás. Es eert que 'ls reys venen montats en llurs caballs... Si, Victor, si que venen mes ja se 'n tornaran...

Y un cop aquells reys se 'n tornin altres reys arribaran que no duhan pas joguinas ni ximperieras reals, sino drets, lleys y justicia, tranquilitat y treball, pau, honradesa y rahó com al poble rev l' hi cab.

Quant, Victor, aquets vingan à peu los mirarás, y un cop aquí n'arribin ja may se 'n tornaran!

Mes ranxo.

A Tarrasa 'ls monàrquichs rondan, sense por de que se 'ls costipin los fusells.

Al revés lo que ells voldrían que se 'ls costipessin y que tenguessin tos.

Quin gust que dona tirar esquitxos als federaus!

Lo corresposal que té la Crònica en aquella vila diu que si 'ls federaus s' haguessin arribat à aixecar, ¡ay de ells! Hubérase hecho un escarmiento horrible; quizás no hubiese sido severo castigo, sino venganza.

Mira, mira 'ls defensors del órde com s' espavilau... Fins parlan de venganza!

Se coneix que 'l corresposal de la Crònica no n' ha mort gaires...

Potser això de la venganza 'n ha tret de una comedia de traidor. En tot cas que 'u diga, porque sino podriam creure 'ns que es veritat, y del tremolor que fas vindria, casi bè ningú entendria la lletra del Ponton.

La Baleta de Borbó ha sigut xiulada à Ginebra à la sortida de l' Iglesia. Està clar! Com que allà son federaus...

Diuhens los periódichs aostins que la presencia del rey ha produhit molt bon efecte en los quartels.

Ay mamá! ¿Qué noche aquella!

La milicia republicana de Madrid ha sigut desarmada, sense oposar cap mica de resistencia.

A nosaltres nos sembla que 'ls qui 'ls hi demanavan las armas, l' hi demanavan indreclatament una altra cosa.

Pero... Això vols, això no haurás!

En lloc de deixar las armas, lo que devia voler lo govern es que 'ls milicianos s' armessin y n' armessin una de San Quintin.

¡Com que en Sagasta volia suspendre las garantias!... Cuasi bè 'ls milicianos van obrar mal en no donarli gust!... Es un home que s' homereix tot, fins una insurrecció federal que es lo que volia.

Hi ha gent fanàtica que vā veure en l' últim eclipse de sol la vinguda de una desgracia.

Després quan sobrevingué la mort de 'n Prim, ho atribuhi à l' eclipse.

Lo dia sis de aquest mes té de tenirne lloc un altre de lluna.

Lo dia sis de aquest mes es lo dia dels Reys. Enigma:

¿Quina desgracia succeixira?

Problema:

Eclipse de sol es à Prim, com eclipse de lluna es à x.

¡A veure qui despejará l' incògnita!

Lo pobre, y se l' hi pot dir pobre en totes las acepcions de la paraula, lo pobre Carlos Rubio també va portar la seva corona al túmul del General Prim.

Quants progressistas voléu trobar que han fet lo mateix en la seva situació?

Hi ha homes, que fan mal vivint. La societat en que viuhens, no es digne d' ells, y entre aquests s' hi conta en Carlos Rubio.

Diálechs d' entre senmana.

Tú, à n' al que delati los assassins del general Prim, se l' hi dàran 50 mil duros.

Vols dir?

Vull dir.

Y donchs digas que à Espanya 's premia la delació, digas que aquí no serveix per res la policia, ni 's Tribuoals, ni tots los encarregats de fer justicia; digas que tenim de passar per la vergonya pública de premiar-se als delatadors...

Home, calla y deixam dir. La policia serveix per agafar als homes politichs, los tri-

bunals pera seguir causas a la prempsa, y 'ls encarregats de fer justicia... mas vale callar, porque ja compendràs lo que vull dir.

Jo, francament, condemno y reprobo l' assassinat de 'n Prim; pero reprobo y condemno als que públicament, com en los temps de 'n Serrallonga, posan preu al cap de un criminal.

Un voluntari de la llibertat dels que eran à la formació quan entrava 'l rey, ab una franquesa del tot progressista vā donarli la mà, que l' altre va estrenye.

Això si que es un rey democrata.

Tú si que ets un progresista mes llançut que un moltó.

Home, explicacions...

Que 't creus tú que encare que ahí 'u vaja fer, ho farà sempre. Recòrda 't sino dels rasgos de amabilitat y franquesa d' Isabel II y recorda 't de la seva caiguda.

Bè, Isabel II era una Borbó.

Si y aquest es un Saboya; això no té res que veure; lo que si té que veure es que un y altre eran reys.

Diu que en la cornisa del ministeri de la Gobernació hi havia escrit ab lletras de foch lo lema: *Soberania Nacional*.

Ab lletras de foch dius?... Ah! Ja entenç, es que cremavan, aquest medi de que's varen valer los nostres homes per coronar l' edifici.

Y vols dir que are que hi haurà 'l rey aniré bè?

Jo crech que sí.

Ab qué 't fundas?

Home ab que se l' hi donan quatre mil duros diaris.

Ab això?

Si home; 'm sembla que si à mi me 'ls davan, ho faria tant bè com podria à si y efecte de conservarlos tot lo mes temps possible...

Vaya unes teorias!...

Noy ab la mort de 'n Joaquin nos han xafat la guitarra...

Bè à n' à tú com qu' ets probesista, no diré que no; pero à mí que soch...

¿Qué ets tú?

Jo... Espanyol.

Y no ploras?

Mira, lo que es jo no puch per mes que vulga...

Com se coneix que no havias d' entrar com jo de sargentó primer al batalló de 'n Tarragona... Ja 't dich noy quo n' hi ha per ferse unionista... pobres de... nos... al... tr... es.

Bè, home, aixuga't, que 'l plorar no fa guerrero.

Noy, què l' han dut los reys?...

Un jàtigo....

Y dons que no fas bondat?....

Prou; pero com que jo no hi crech ab reys, es la causa qu' ells se volen revenjar, envianme bastó....

Miri, seyñor Mariano, vagi alerta ab lo seu fill; ab aquest parell de respuestas que m' ha fet, m' ha indicat ben clarament que està saturat de las predicacions republicanas.

—Vol dir?... Ay pobre criatura.

—Si diguilli criatura. En aquest temps la canalla quan neixen ja son bons per bisbes.

—Quans n' hi ha avuy que havent menjat los turrons de Nadal tranquilament no menjaran lo dels reys, apesar de que l' rey ha ja arribat!

—Vols dir?

—Home, pregunta 'u à molts dels empleats que perteneixian als ministeris progressistes y que are ab ministres unionistes hauran de gambar per allà ahont pugan...

—A n' aquests si, pobres, que 'ls turrons los tornaran à la boca.

FRASES DE GENT D'HUPA.

—Quina ganga! Gracias á la docilitat dels espanyols hem trovat una bona colocació pera mon germà.

Princep Umbert.

—Encare consio ser rey. Sembla que tots los individuos de la casa de Saboya estém predestinats à ocupar un trono.

Princep de Carínan.

—Veyam si encare no anirà à Roma; ja vacila massa.

Princep Doria.

—Endavant las baixas y caigui qui caigui, mentres no siga jo.

Blanc.

Ja que 'ls homes s' ho miran d' aquella manera, en nom de las catòlicas, protesto de la ocupació de Roma.

Marquesa Arístichi Mattei.

—Sempre 'm vaig creure que la cosa quedaria á mig fer; ara era l' hora de la separació de la Iglesia del Estat.

Buoncompagni.

—Qui molt empunya, poch estreny. No m' agrada lo que fa en Victor Manel.

Lluís Manabrea.

—Ell s' ho ha fet, ell se 'n sortirà. Si te mals de cap, que se 'ls passi.

Ricasoli.

Nos 'n havém apoderat. Lo Quirinal ja es de Italia, millor dit del Rey.

Emanueli.

Me sembla que 'n Victor Manel es massa petit pera habitar lo gran palau del Quirinal.

Compte de Castellengo.

La nostra ensenyansa disiparà las tenebres en que vos havia sumit la teocracia.

Nicomedes Bianchi.

A veure si aviat la colecció de antigüetats que m' está confiada s' augmentará ab la corona de Italia.

Rosa.

—Lo fill de la Cisterna no ha nascut vestit, però ha nascut fill d' un casi rey.

Gabriel Casati.

Pobre Mastei Ferreti! Promple li serà inútil la méva ciència.

Prela metje del Papa.

Aquesta gent s' han cregut que 'ls quartos del Comu no són de ningú.

Princep del Dragó.

Lo que voléu gastar en adornos pera l' entrada del rey a Roma, representa mils de gotas de suor dels que ab són treball vos mantenant.

Licnati.

Tothom diu: ¡Asora l' estanger! Ara es occasió de veurer si volan à en Carlos.

Joaquin Elio.

—Lo partit progresista es el que protegeix mes als fondistas.

Fortis.

Pot enraionar de moralitat en Ruiz Zorrilla. Millor sora que 'm digués ahont son los vintiquatre mil duros que vaig imposar al Banc de propietaris

Llorens Arrezu y Jover.

Serà un rey que farà riure, no mes parlant.

Moreno Rodriguez.

Trenta milions es massa. Qui redimon, s' voldrà un genero dolent y car?

Bugallal.

Estar en lo Saladero no es cap deshonra. Tothom sab que ab goberns reaccionaris al cantar las veritats, s' obran las portas dels presiris.

Rispa.

Mes ranxo per variar.

En Serrano ja ha sortit de la gabia d' or. Gracias á Déu que ja no es inviolable!... Per lo vist s' estima mes ser auzell de misteri que de gabia...

Pero ell no pensa que are podrem cassarlo, parlant satíricament...

Diu que l' general Gaminde està malalt. ¡També serà efecte aixó, de las predicacions republicanas?

Lo director del *Independent* per haver dit que creya oportú que s' hagès rellevat al general, durant la febre groga, ha sigut condemnat pèl jutje de primera instància a 500 pelas de multa y quaranta dias de presó.

Arribant, aquí permétinem 'lslectors que s' calli lo que crech oportú, perque hi ha *judicis* que guanyan tres lletras, cambiantse en *per-judicis*.

N' hi ha que troben estrany que are 'ls generals Conxa se n' hajan anat ab la situació.

No es que se n' hajan anaç, es que la situació 'ls ha erudit, perque tenia fret al llit y volta dormir ab un parell de conxas.

Y are que tenim lo rey aquí ¿qué 'n farém dels cipayos?...

La resposta en un dels próxims números.

L' *Igualtat* de Madrid publica en un de sos últims números l' historia de Maximiliano de Méjich.

Bè... si... prou diu que l' Rey no enten lo castellà!... Quina llàstima!

Diu un periódich que l' hi sembla que molts homes de la pasada situació, al dirigir-se al

nou rey, en lloc de dirli *senyor*, impensadament l' hi dirán: *Senyora...*

La veu de la conciencia!

Ab motiu de las paraules de l' Olózaga, llavors que digué que era precis *exterminar* a tots los enemichs de la constitució y de la dinastia, alguns l' hi han dit Olózaga l' *exterminador*.

A nosaltres nos sembla que s' bauria de dir: Olózaga lo *municipal*, perque això d' *exterminar* nos representa l' idea de las bolas que 's donan als gossos.

[Quinas ideas tè 'i senyor Olózagal

Després d' haver cantat la *Salve* y 'l *Credo*, are 's posa a cantar las profecías de Daniel y el *Dies iræ, dies ille*.

Encare tinch cor de veure 'l bisbe!

Per si no 'u sabian, los redactors del *Ponton* tenim presentat un memorial al rey demanant la plassa de *Satiricks de la Real casa*.

Tota vegada que hi ha tans *bufons*, creyem que no hi estarán mal alguns *satiricks*.

Diu que á la porta de ca 'n Ruiz Zorrilla va ser detingut un home ab un trabuch.

Lo Gil Blas, anyadeix que devia ser un mosso del café Fornos.

Telegramas.

MADRID.

Lo Rey ha agratit molt. Las xicotitas sobre tot hi están molt engrescadas. S' han desfet una pila de casaments.

Lo Rey ha anat á comprar tabaco á un estanch, y al trobarlo tant dolent, ha dit que 'u milloraria tot. L' estanquera ha fos dos pañs de greix de pura alegria.

A tots los soldats se 'ls ha donat una pinta perque s' arreglessin las barbas y 'ls bigots lo dia que 'l Rey vaja á visitar los quartels.

Han arribat avuy á Palacio déu mil memorials al Rey, demanantli destinos.

BURDEUS.

S' han fet grans acopios de llenya que 's repartirà de franch als Prussians.

[Ay si guanyém quina gresca que 's prepara!... Ja vindrà aquella senyora, ja vindrà...

Diu que 'us estima molt; pero que també té molta feyna aquí, y que un cop l' haja acabada vindrà á fer la que l' hi queda á l' Espanya.

FLORENCIA.

Al saber la mort de 'n Jeanet, en Manel va escriure à n' al seu fill, recomenantli que sobre tot anés ab cuidado, y que mirés allá ahont posava 'l peu, avans de donar un pas.

Alguns de la sèva família encare es l' hora que tremolant.

Diversions públiques.

TEATRO REAL.—Funció per avuy. 1.ª La marxa real. 2.ª La marxa real. 3.ª La marxa real. 4.ª La marxa real. 5.ª La marxa real. 6.ª La marxa real. 7.ª La marxa real y 8.ª y últim Can-can al tò de la marxa real.

TEATRO NACIONAL.—Ensaig á porta tancada del nou drama de traidor en cinc actes *Maximiliá de Méjich*.